

Agnieszka Stępkowska

II Sesja Międzynarodowej Szkoły Prawa Rzymskiego, Warszawa 4-20 września 2002 roku

---

Zeszyty Prawnicze 2/2, 234-238

2002

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ki międzynarodowej i w konkluzji uznał, że wymogi te dzięki nowym regulacjom prawnym już w pełni spełniamy. Dostępność badań statystycznych i wiedza o potrzebach zarówno całego społeczeństwa jak i poszczególnych wspólnot lokalnych będzie szczególnie istotna w momencie naszego wejścia do Unii Europejskiej, dlatego tak ważne jest zarówno przeprowadzenie spisu powszechnego jak i regularne prowadzenie badań statystycznych.

Wyrażając uznanie dla młodych uczonych, prof. J. Witkowski zaproponował zorganizowanie za rok następnej *Majówki statystycznej* i zaproszenie do udziału także studentów kół naukowych z innych uczelni, co zostało to przez zgromadzonych przyjęte z dużym entuzjazmem.

Agnieszka Gryszczyńska*

II SESJA MIĘDZYNARODOWEJ SZKOŁY PRAWA RZYMSKIEGO WARSZAWA 4-20 WRZEŚNIA 2002 ROKU

W dniach 4-20 września 2002 r. odbyła się II Sesja *Międzynarodowej Szkoły Prawa Rzymskiego* (MSPR). Szkoła odbywała się w ramach *Międzynarodowej Szkoły Humanistycznej Europy Środkowo-Wschodniej* prowadzonej przez Ośrodek Badań nad Tradycją Antyczną Uniwersytetu Warszawskiego (OBTA UW) oraz Fundację *Instytut 'Artes Liberales'*, przy współpracy Katedry Prawa Rzymskiego i Antycznego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Dyrektorem MSPR jest prof. Witold Wołodkiewicz.

Organizacja II Sesji była odpowiedzią na zainteresowanie, jakim cieszyła się Szkoła podczas I Sesji w 2001 r. Wyrazem tego zainteresowania była zwiększona liczba tak aplikantów, jak i uczestników Szkoły w 2002 r., a także udział w niej 2 uczestników zeszłorocznej Szkoły. Kilka osób deklarowało chęć przyjazdu na kolejne sesje.

---

* Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego.

Na podstawie nadesłanych 21 aplikacji Komisja Kwalifikacyjna zaprosiła do udziału w II Sesji MSPR 17 osób z następujących krajów: Federacja Rosyjska (9 osób), Białoruś (2 osoby), Ukraina (1 osoba) Bułgaria (1 osoba), Chorwacja (1 osoba), Litwa (1 osoba), Mołdowa (1 osoba), Polska (1 osoba).

Wśród przyjętych osób znaleźli się pracownicy naukowcy i doktoranci z Wolnego Uniwersytetu w Warnie, Państwowego Uniwersytetu w Grodnie im. Cupała, Państwowego Uniwersytetu Mołdowy, Uniwersytetu im. Łomonosowa w Moskwie, Państwowego Uniwersytetu w Dagestanie, Państwowego Uniwersytetu w Petersburgu, Uniwersytetu European Humanities w Mińsku, Państwowego Uniwersytetu w Syktyvkarze, Państwowego Uniwersytetu w Irkucku, Centrum Studiów nad Prawem Rzymskim filia w Petersburgu, Instytutu Prawnego Prokuratury Generalnej w Petersburgu, Uniwersytetu Nauk Humanistycznych w Petersburgu, Uniwersytetu im. J. Strossmayera w Osijeku, Kaunas College, Instytutu Ekonomiczno-Prawnego w Czerniowcach i Uniwersytetu Warszawskiego. Niestety, mimo zaproszenia do udziału w MSPR, niektórzy pracownicy (z Dagestanu, Irkucka i Kowna) nie mogli wziąć udziału w Sesji.

Wykładowcami MSPR byli profesorowie prawa rzymskiego z uniwersytetów zagranicznych: 7 profesorów z Włoch (z Rzymu, Katanii, Neapolu, Padwy i Turynu), 1 z Niemiec (Frankfurt a/Main) oraz 6 wykładowców z uniwersytetów polskich (Uniwersytet Warszawski i Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie).

Wszystkie wykłady oraz 3 posiedzenia „okrągłego stołu” odbywały się w języku włoskim i były tłumaczone na język rosyjski przez p. Marię Celintsewą z Uniwersytetu im. Łomonosowa w Moskwie. Wybór języka włoskiego jako języka Międzynarodowej Szkoły Prawa Rzymskiego wynika z faktu, że nauka włoska prawa rzymskiego odgrywa wciąż wiodącą rolę, a bez znajomości tego języka nie można sięgnąć do podstawowej literatury prawa rzymskiego. W perspektywie uczestnicy mają również szansę uzyskania stypendiów we Włoszech.

Tegoroczna Sesja została podzielona na dwie części. Pierwsza z nich (4-15 września) odbywała się w Warszawie. Uczestnicy brali udział w wykładach i codziennych lektoratach języka włoskiego. Zwiedzili również Sąd Najwyższy, gdzie zapoznali się m.in. z inskrypcjami prawa rzymskiego, umieszczonymi na kolumnach gmachu. 15 września nastąpił wyjazd do Augustowa, gdzie odbywała się druga część Sesji. Poza zajęciami przewidzianymi programem Sesji, słuchacze uczestniczyli w obradach Zjazdu Katedr Historycznoprawnych trwających do 18 września. Tematem Zjazdu, organizowanego przez Wydział Prawa Uniwersytetu w Białymstoku, była *Wielokulturowość polskiego pogranicza: ludzie, idee, prawo*. Podczas Zjazdu uczestnicy MSPR mieli nie tylko możliwość udziału w dyskusjach panelowych i obradach sekcji prawa rzymskiego, lecz także poznania i wymiany poglądów i doświadczeń ze wszystkimi niemal polskimi romanistami i historykami prawa obecnymi na Zjeździe. Spotkaniom tym sprzyjał również rejs po jeziorach augustowskich oraz wycieczka do Wigier i Sejń, po której uczestnicy wrócili do Warszawy. Ponadto uczestnicy Szkoły brali udział w posiedzeniu Komisji Prawa Rzymskiego i Praw Antycznych Komitetu Nauk o Kulturze Antycznej PAN.

Wykłady wygłoszone w ramach II Sesji MSPR dotyczyły następujących zagadnień:

- *Europa a prawo rzymskie* (prof. Francesco Milazzo z Uniw. w Katanii)
- *Rzymski proces prywatny w prawie archaicznym i klasycznym* (prof. Fausto Gorla z Uniw. w Turynie)
- *Od rzymskiego procesu prywatnego do procesu czasów justyniańskich* (prof. Fausto Gorla z Uniw. w Turynie)
- *Prawo rzymskie i obrót handlowy* (dr Jerzy Krzynówek z Uniw. Warszawskiego)
- *Wartości, ekonomia i prawo: przypadek dobrej wiary* (prof. Francesco Milazzo z Uniw. w Katanii)
- *Prawo rzymskie a świat współczesny* (prof. Witold Wołodkiewicz z Uniw. Warszawskiego)
- *Reguły i definicje w jursprudenckiej rzymskiej* (dr Agnieszka Kacprzak z Uniw. Warszawskiego)

- *Osoby i rodzina w prawie rzymskim* (prof. Francesco Guizzi z Uniw. w Rzymie)
- *‘Dominium’ i ‘proprietas’* (prof. Francesco Guizzi z Uniw. w Rzymie)
- *Zobowiązania z deliktu* (prof. Luigi Garofalo z Uniw. w Padwie)
- *Drugi rozdział ustawy Akwiliańskiej* (prof. Alessandro Corbino z Uniw. w Katanii)
- *Odpowiedzialność z tytułu ‘quasi’ deliktów* (prof. Witold Wołodkiewicz z Uniw. Warszawskiego)
- *Rzymskie prawo karne* (prof. Luigi Garofalo z Uniw. w Padwie)
- *Nauka prawa rzymskiego we Włoszech* (prof. Alessandro Corbino z Uniw. w Katanii)
- *Prawo rzymskie w systemie dyscyplin jurydycznych* (prof. Tomasz Giaro z Max Planck Institut für Rechtsgeschichte, Frankfurt a/M)
- *Nauczanie prawa rzymskiego na Uniwersytecie Warszawskim* (dr Agnieszka Kacprzak, dr Jerzy Krzynówek, dr Franciszek Longchamps de Bérier, dr Zuzanna Służewska, dr Jakub Urbanik, mgr Agnieszka Stępkowska z Uniw. Warszawskiego)
- *Wpływy prawa rzymskiego w różnych regionach Europy* (prof. Tomasz Giaro z Max Planck Institut für Rechtsgeschichte, Frankfurt a/M)
- *Teksty pozaprawne jako podstawa poznania prawa rzymskiego* (prof. Maria Zabłocka z Uniw. Warszawskiego i prof. Jan Zabłocki z Uniw. Kardynała Stefana Wyszyńskiego)
- *Oświecenie a prawo rzymskie* (prof. Witold Wołodkiewicz z Uniw. Warszawskiego)
- *Proces karny w Rzymie republikańskim* (prof. Carla Masi-Doria z Uniw. w Neapolu)
- *Proces karny Rzymie okresu cesarstwa* (prof. Carla Masi-Doria z Uniw. w Neapolu)
- *Urzędy w Rzymie republikańskim* (prof. Cosimo Cascione z Uniw. w Neapolu)
- *Urzędy w Rzymie okresu cesarstwa* (prof. Cosimo Cascione z Uniw. w Neapolu)

Ponadto odbyły się 3 posiedzenia „okrągłego stołu”: pierwsze poświęcone było zagadnieniu *Prawo rzymskie a dogmatyka prawa*, drugie *Prawo rzymskie – perspektywy nauki prawa rzymskiego i jej znaczenia dla edukacji prawniczej*, trzecie *Perspektywy nauczania prawa rzymskiego*. Obradom przewodniczył prof. Witold Wołodkiewicz

II Sesja Międzynarodowej Szkoły Prawa Rzymskiego została uroczyście zamknięta 20 września. Uczestnicy otrzymali dyplomy z rąk Dyrektora OBTA, prof. Jerzego Axera oraz Dyrektora MSPR, prof. Witolda Wołodkiewicza.

Agnieszka Stepkowska*

---

* Uniwersytet Warszawski.